

18/2020/ד
19/2020/ד
20/2020/ד
21/2020/ד
22/2020/ד
23/2020/ד
24/2020/ד
25/2020/ד
26/2020/ד
27/2020/ד
28/2020/ד
29/2020/ד
30/2020/ד
32/2020/ד
33/2020/ד
34/2020/ד
35/2020/ד

החלטת הממונה על המשמעת

1. הנקבלים הם תלמידי שנה ג' בחוג לניהול בפקולטה לניהול. ביום 24.3.20 התקיימה בחינת בית מקוונת בקורס "מיקרו התנהגות ארגונית", אליה היו רשומים הנקבלים. בכתב הקובלנה נטען כי לתלמידים ניתנה הוראה מפורשת, הן לפני הבחינה והן על טופס הבחינה עצמו, לפיה נאסר השימוש בכל חומר עזר. בנוסף, לפני הבחינה הוסתרו כל החומרים שהועלו לאתר הקורס במודל. לנבחנים ניתן פרק זמן של 13 שעות לענות על הבחינה. מבדיקת הבחינה עלה כי הנקבלים עשו שימוש אסור בחומרים שונים של הקורס ובהן מצגות שהועברו לתלמידים על ידי המרצה וסיכום של שיעורי הקורס שהופץ על ידי אגודת הסטודנטים, תוך שהם מעתיקים מתוך מקורות אלה. על פי כתב הקובלנה, במעשה זה עברו הנקבלים עבירה של הפרת הוראות במבחן לפי סעיף 29.4 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח) ועבירה של הונאה בבחינה לפי סעיף 29.3 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח).
2. רוב הנקבלים הודו בעבירה של הפרת הוראות וכפרו בעבירת ההונאה ואילו מיעוטם כפרו בשני האישומים.
3. לאחר ששמעתי את עדותה של מרצת הקורס ושניים מתוך הנקבלים, הגעתי למסקנה כי יש לזכות את הנקבלים שהודו בעבירה של הפרת הוראות וכפרו בעבירת ההונאה מעבירת ההונאה, וזאת לאור חוסר בהירות מסוימת בהנחיות שניתנו לסטודנטים ביחס לחומרים האסורים בשימוש בזמן הבחינה. חוסר בהירות זה מקורו הן בהוראות ביחס לחומרים שבהם ניתן להשתמש במהלך הבחינה, אשר נשלחו לסטודנטים עובר לבחינה והן בנסיבות יוצאות הדופן שאפפו את הבחינה בשל משבר הקורונה. יצוין כבר עתה, כי החוג לניהול ומרצת הקורס "מיקרו התנהגות ארגונית" פעלו באופן ראוי לשבח בנסיבות העניין, תוך שהם מנסים למזער את הפגיעה בסטודנטים. לכן, אין לראות בדבר מן הדברים שייאמרו בהמשך ההחלטה משום ביקורת, ולו הקלה שבקלות, על החוג או על המרצה.

4. הימים הם ימי תחילת משבר הקורונה. ביום 15.3.2020 הורה משרד הבריאות על סגירת האוניברסיטאות באופן שלא אפשר קיום מבחנים בקמפוס. מבחן מועד ב' בקורס "מיקרו התנהגות ארגונית", נשוא החלטה זו, היה אמור להתקיים כשבוע לאחר מכן, ביום 24.3.2020, כמבחן כיתה הכולל אך ורק שאלות רב-ברירה (המכונה במקומותינו "מבחן אמריקאי") תוך שנאסר על הסטודנטים לעשות במהלך הבחינה שימוש בחומר עזר כלשהו.

5. על מנת שלא לפגוע בסטודנטים, אשר בשלב זה כבר התכוונו לקראת הבחינה, החליטה מרצת הקורס לשנות את מתכונת הבחינה מן הקצה אל הקצה באופן שיאפשר את קיומה במועד שנקבע לה. ביום 19.3.2020 היא שלחה לסטודנטים הנחיות חדשות לקראת הבחינה. בהנחיות נאמר כי הבחינה תהיה בחינת בית במקום בחינת כיתה, וכי במקום שאלות רב-ברירה הבחינה תהיה בנויה משני חלקים עם שאלות פתוחות קצרות. בחלק הראשון יידרשו הסטודנטים לענות על חמש שאלות. כל שאלה תיפתח במשפט שעליו יידרשו הסטודנטים לקבוע האם הוא "אמת" או "שקר"; לנמק את התיאוריה הרלוונטית לאותו משפט; ולבסוף, כאשר מדובר במשפט "אמת" - לתאר ניסיון הקשור בתיאוריה המדגים מדוע המשפט הוא "אמת", וכאשר מדובר במשפט "שקר" לתאר ניסוי אשר מדגים מדוע המשפט "שקר" ולהסביר מה היה הופך אותו ל"אמת". בחלק השני של הבחינה יידרשו הסטודנטים לענות על שאלה קצרה אחת על מאמר שלא הציגו במסגרת המטלה הכיתתית.

6. עיינו הרואות, כי מתכונת הבחינה החדשה – בחינת הבית – שונה תכלית השינוי ממתכונת בחינת הכיתה שהייתה אמורה להתקיים לולא פרץ משבר הקורונה, באופן שלא היה זה בלתי סביר להניח כי גם הכללים ביחס לחומרים שבהם מותר לעשות שימוש במהלך הבחינה יהיו שונים.

7. ביחס לחומרים שבהם מותר לעשות שימוש בזמן הבחינה במתכונתה החדשה הועברו לסטודנטים ההוראות הבאות:

א. בהוראות שנשלחו לסטודנטים ביום 19.3.2020 נכתבו הדברים הבאים:

חומר הבחינה: כל החומר הנלמד בקורס (כיתה ומאמרים)
חומר עזר: אסור

ב. על דף הבחינה עצמה בתחילת העמוד נכתב "חומר עזר: אסור".

8. מעבר לדברים האמורים, אין חולק כי לא נאמרו או נשלחו לסטודנטים הוראות נוספות ביחס לחומרים שמותר או אסור לעשות בהם שימוש במהלך הבחינה.

9. השאלה הנשאלת האם ההוראות האמורות הן ברורות באופן שיאפשר לקבוע מעבר לכל ספק סביר, כי כל סטודנט היה חייב להבינן כאוסרות על שימוש במהלך הבחינה בחומרים שנמסרו על ידי המרצה ובסיכומי השיעור?

10. אני סבור כי התשובה לשאלה זו היא בשלילה. אמנם הפרשנות הסבירה וההגיונית ביותר של הוראות אלה היא כי המילים "חומר הבחינה" מכוונות לחומרים שהתלמידים צריכים ללמוד לצורך הבחינה, ואילו המילים "חומר עזר" מכוונות לחומרים שהתלמידים רשאים להיעזר

בהם בשעת הבחינה. ואולם, אין לשלול את האפשרות כי תלמיד יכול היה לפרש, ולו בדוחק, את ההוראות האמורות כקובעות כי הביטוי "חומר הבחינה" מכוון לחומרים שבהם ניתן לעשות שימוש במהלך הבחינה, ואילו "חומר עזר", הנאסר בשימוש, הוא כל חומר שאינו נכלל ב"חומר הבחינה".

11. הקובל טען בפניי, ובצדק רב, כי על תלמיד סביר, אשר נתקל בהוראות לא ברורות, מוטלת החובה ליצור קשר עם מרצת הקורס או עם המתרגל ולשאול מה הם החומרים שבהם מותר לעשות שימוש בזמן הבחינה. דרישה זו מתחזקת לאור העובדה שההוראות נשלחו לסטודנטים מספר ימים לפני הבחינה. ואולם, מחדל זה מצד תלמיד יכול להשליך על חומרתה של הפרת ההוראות שבה הוא מואשם, אך אינה יכולה להצדיק הרשעה בעבירה החמורה יותר של הונאה, הדורשת כוונה תחילה. הבלבול, חוסר הוודאות והדכדוך שבו היו שרויים רבים בתחילת משבר הקורונה, משליך אף הוא על מצבם הנפשי של הנקבלים ויכול להסביר את האופן שבו פעלו ומצדיק זיכוי מעבירת ההונאה.

12. אשר על כן, אני מזכה, מחמת הספק, את הנקבלים אשר הודו בהפרת הוראות וכפרו בהונאה מעבירת ההונאה ומרשיע אותם בעבירה של הפרת הוראות על פי הודאתם.

13. כפי שכתבתי לעיל, מדובר בהפרת הוראות על הצד החמור ביותר ולכן אני גוזר את עונשם של הנקבלים אשר הודו בהפרת הוראות וכפרו בהונאה כדלקמן:

א. פסילת הקורס "מיקרו התנהגות ארגונית".

ב. הרחקה בפועל מן האוניברסיטה של סמסטר אחד שתחל בסמסטר ב' של שנה"ל תשפ"א. הנקבלים יהיו רשאים להמיר את ההרחקה בפועל ב-40 שעות עבודות שירות לתועלת הציבור שייעשו במהלך סמסטר א' של שנה"ל תשפ"א.

ג. הרחקה על תנאי מן האוניברסיטה של שני סמסטרים למשך שנתיים.

14. נקבלים אשר כפרו בעבירה של הפרת הוראות יוכלו לחזור בהם מן הכפירה באמצעות הודעה בכתב שתמוען לגבי בר פלק, רכזת רשויות השיפוט של האוניברסיטה, ותשלח אליה עד ליום ה-11.6.2020 בשעה 17:00, תוך שהם מקבלים על עצמם את העונש האמור בסעיף 13 לעיל.

15. לנקבלים שיבחרו שלא לחזור בהם מן הכפירה בעבירה של הפרת הוראות ייקבע מועד חדש לדיון הוכחות.

ניתן היום, 3.6.2020, בהיעדר הצדדים.

יפורסם ללא שמות התלמידים.

פרופ' יששכר רוזין-צבי
הממונה על המשמעת